

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINECA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 " " " " pe 1/2 de an 5 cor.
 " România și străinătate pe an 14 frc.
 " " " " pe 1/2 an 7 "

Manuscrisele se adresează redacției
 „Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
 țune și inserțiuni administrației „Tipo-
 grafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
 Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Cântarea în biserică noastră

(Sfârșit)

Am cercetat lunile trecute mai multe biserici de ale noastre și din comune cu coruri vestite, și din comune fără coruri, ca să aud acuma, că oare am progresat în predarea corectă a cântării? Durere trebuie să mărturisesc sincer, că numai într'una am putut constata că corul a avut influință asupra predării cântării cântăreților de strană, dar în toate bisericile răspunsurile liturgice cântate de școlari, au fost niște zberături nearticulate, lipsite de ori și ce melodie. Tot mai mult mă conving, că pseudo-compozitorii noștri și dirigenții de coruri, partea cea mai mare, n'au nici ideie ce va se zică în cântare predarea, tempo, și prozodia, adevărată înțonarea corectă. Asta însă să nu ne pună în mirare că e așa, pentru că mai sunt încă destui preoți, cari nu știu recita, intona și preda cu destulă melodie inspiratoare de evlavie ecteniile, evanghelia, rugăciunile etc. și după zisa proverbului: „exempla trahunt”, asta o moștenesc de regulă și cântăreții, pentru că n'au pe cine imita. De aici provine, că la mulți cântăreți omul nu poate înțelege textul, adevărat vorbele, pentru că nu le pronunță respectat și le întonează greșit. Și posibil că asta-i cauza, că întreg serviciul divin n'a stărnit în credincioși nici o evlavie, de unde apoi firește urmează neliniștea, zgomotul, vorbitul, dormitul ș. a. în biserică, adevărat obiceiuri orientale. Oh! oare când se va sălășlui și în bisericile noastre acea liniște și tăcere mormântală, ce o observă omul chiar și în biserică cea mai mică și sărăcuță a altor confesiuni și înainte de începerea și în decursul slujbei dumnezeiești. Rog cu insistență pe toți, pe cari îi privește, ca din răspuseri și cu toate mijloacele posibile să conlucre într'acolo, ca și la noi în biserică să se introducă odată o rânduală exemplară în ceea ce privește timpul tinerii slujbelor dumnezeiești și liniștea, ce o pretinde casa lui Dumnezeu. Aviz preoților, învățătorilor, cântăreților, episcopilor etc.

Despre uniformitatea melodiilor bisericesti încă se pot multe scrie, eu însă cred, că asta numai astfel se poate introduce, dacă cântăreții cu voce plăcută și cu rutină în ale cântării vor fi instruiți în cursuri anume sistematizate în centrele diecezelor, unde apoi vor învăța dela profesori destoinici în cântare, cum au să cânte și să predeie corect toate cântările noastre bisericesti. Astfel apoi vom ajunge și noi, ca să avem cântări uniforme, predate frumos și să ne păstrăm melodiile noastre frumoase și duiioase ale ritului nostru oriental și să nu mai fim osândiți, ca să avem și în ale cântării „în tot satul zănatul” și să auzim numai răcnete și zberături nearticulate și schimonosite. Și am nădejdea, că în

chipul acesta se va putea cu timpul face, ca și cei ră-tăciți să-și vină în fire, iar în bisericile noastre să se sălășluiască o cântare așezată, lină și evlavioasă, care, sigur, va inspira adevărata mângâiere în inimile credincioșilor. Și când am ajuns la ținta aceasta, atunci de bună seamă și biserică își va putea împlini chemarea ei sublimă de a aduna tot mai mult pe lângă sine pe credincioși și a-i abate dela calea rătăcirii, pe care se pare, că au apucat acuma de un timp încoaci. Aceasta ne-o dovedește mai învederat cercetarea din ce în ce tot mai slabă a bisericii, decât la începutul războiului.

Când se va înstăpâni aceasta, atunci ne vom putea tot mai mult convinge, că sunt adevărate cuvintele filozofului Plato, ce le-a zis dânsul înainte cu mii de ani despre cântare, și anume: „Arta cântării e o lege morală. Ea dă suflet universului, aripi gândirii, avânt închipuirii, farmec tristeții, viață și veselie tuturor lucrurilor. Ea este esența armoniei și ridică cătră bun, cătră drept și frumos, a cărui formă nevăzută este ea și cu toate acestea e strălucitoare, plină de patimi și vecinică.”

Ducă ne punem la inimă aceste vorbe mari și adevărate și ne vom da toată silința a le pune cu dragoste și cu băgare de seamă în aplicare, atunci sigur se va sălășlui cu încetul și la noi în biserică evlavia adevărat creștinească.

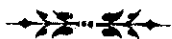
Din cele zise până aci scot următoarele:

1. Slujbele dumnezeiești să se țină regulat, fixându-se terminul tinerii lor.
2. Preoțimea să predice regulat și sistematic și să explice amănunțit tineretului în orele de religie acțiunile mai însemnate din slujbele dumnezeiești, precum și cum trebuie să se poarte cuviincios în biserică.
3. Să se organizeze în centrele diecezelor școale de cântăreți.
4. Cântăreții pasionați cu voce bună să fie instruiți în școalele de cântăreți pe spesele comunelor bisericesti spre a introduce uniformitate în melodiile bisericesti și o cântare corectă și evlavioasă.
5. Cântăreții cerbicoși și fără voce să fie delăturați.
6. Corurile să cânte numai compoziții cenzurate și aprobate de organele bisericesti.
7. Să nu se suferă de loc întreceri, zberături ș. a. în cântare.
8. Toți să se rețină în biserică dela șoptiri, vorbiri etc.
9. Și credincioșilor mai mari să li-se deie explicații potrivite despre purtarea cu cuviință în biserică.
10. Să nu se suferă zgomot și chiuituri în apropierea bisericii.

În sfârșit îmi i-au îndrăzneala, să le spun dirigenților noștri de cor, ca să nu creadă dânsii că cine știe

ce minune fac, când își formează coruri monstruoase și ezeacă liturghii compuse cu multe întreruperi (cânon, fuge) pe calapodul operelor. Lor le pun înaintea ochilor cuvintele ce mi le-a zis diaconul bisericii rusești din Carlsbad, când decopînd liturghia cântată în biserica de acolo îi făceam imputări, că de ce cântă numai 4 cântăreți (un cvartet simplu) o liturghie așa de simplă (numai 5 cântări în melodie, celelalte toate numai recitativ), când posed un repertor așa de bogat de compoziții bisericești, ca bunăoară cele-ce le-am auzit ezeacăndu-le corul vestit al lui Slaviansky, — dânsul îmi zise: „Domnule! acelea, ce le-ai auzit D'Ta se cântă la noi numai la concerte bisericești, aranjate la finea serviciului divin într'o sală potrivită din apropierea bisericii, pentru că numai o cântare așa simplă și lină, precum o auzi aici, e merită să inspire în om evlavie și smerenie, și să-l facă să se roage și să fie cu băgare de seamă la aceea ce se petrece în altar și să nu-și arunce ochii tot la cor.“
Atâta de astădată!

George Dragoescu
director școl.

Studiul religiei în școala primară

de Gheorghe Jianu

În ultima adunare generală a învățătorilor din eparhie, ținută la Caransebeș, P. S. S. bușul nostru arhieru, arătându-și dorința de a se discuta și lamuri în cercuri cât mai largi chestia religiei, atât de importantă pentru zilele numărute ale școlii noastre confesionale, a îndemnat, a poruncit, a se lua această chestiune și în programul de muncă al Reuniunii, care la rândul său a lansat-o prin o circulară despărțămintelor, având păreriile învățătorilor, cernute în despărțăminte, a trece cu vremea și prin o altă sătă mai deasă a celor în măsură a vedea lucrurile mai bine decât dânsii.

Ca fost învățator, în despărțământul Orăviții luasem eu cel dintâi cuvântul, nu ca un habotnic care vânează după considerația mulțimei, neavând, ca pensionar, ce face cu ea, ci pentru că ca Român mă credeam dator a pune și eu umărul la înlăturarea unei prejudecăți ce tînde a sfredeli tradiții sfinte, moaște plămădite din chinul și sudoarea înaintașilor noștri, cari „cu ciaslovul în mână“ — vorba luminatului nostru arhieru Dr. E. Miron Cristea — „au făcut poporul nostru bânățean mai știutor, mai iubitor de carte, mai isteț în lupta pentru existență, decât Românii de pe alocurea.“

E vorba de un curent primejdios, de o pornire dezastruoasă, a unor dascăli răzeși, cari umblă a se desbara de biserica prin a se zmânci de sub datoria educatorului de a-și crește elevii în frica lui Dumnezeu zvârlind din mână cel mai de seamă mijloc pentru netezirea moravurilor, care îmblânzește firea copiilor, curățindu-i de păcatul strămoșesc.

În mai multe rânduri am cercat să abat pe prietenii mei mai tineri de a apuca pe această potecă strămbă. Ca unul care și din alte prilejuri le dedeam povețe, i-am sfătuit să nu se ia după cei nepăsători față de neam și legea noastră strămoșească; să nu se lase ademeniți, căci cum le spuneam, soarele care a răsărit din „situația lor ameliorată“, e soare cu dinți.

Sfatul meu, nu zic, a fost primit, poate chiar de majoritatea învățătorilor, dar... nu toți au prins din zborul cuvântului dedesupturile cari m'au determinat să dau sfaturi, tocmai eu ca pensionar, celor-ce poartă încă pe umeri povara instrucțiunii. Astfel păreriile mele au fost

decretate (într'o gazetă românească) de — ideii ruginite... Era un memento pentru mine, că bagseama n'am ce și cui să-mi spun părerea asupra abandonării sau neabandonării de către învățători a religiei în școala primară confesională.

Care nu-mi fu însă mirarea, când la serbările dela Caransebeș Prea Sfinția Sa, ca inspector suprem al școlilor noastre din eparhie, dornic de a vedea învățătoria de azi pornită pe cărările bătucite de înaintașii lor, în deplină conglăsuire cu păreriile mele de mai înainte, cere ca învățătoria noastră să n'o ia razna, ci întreagă Reuniunea noastră învățătorească, cea mai veche și mai cu vază în mitropolie, să analizeze la rândul ei fenomenul înstrăinării de către biserică a învățătorilor, făcându-și în acelaș timp datoria de a îndruma pe calea cea bună pe cei rătăciți.

Chestiunea predării religiei a fost sulevată de curând și în sinodul protopresbiterial al Orăviții, unde prezidentul protoiereu Mihail Gașpar, între alte enunțaiuni prețioase (asupra cărora voi mai reveni cu alte ocazii), a sulevat nimerit și păreriile învățătorilor din generația mai veche, ca religia să nu se predea în orice caz, obligator, numai de preoți.

Eată, deci, explicat îndeajuns motivul care mă face să revin și cu slova asupra celor susținute de mine până acum numai cu graiul.

Curentul în chestiune, spre mângăierea noastră, nu e dealtfel o născocire odrăslită din gremiul dascălimei noastre. Nu. Curentul acesta e transplantat dela străini. A incolțit chiar în țările mai înaintate în cultura pedagogică. De-acolo l-a adus vântul și la noi la Români, cum duce orice sămânță dintr'o parte într'alta. Și dacă și la popoarele mai avântate ideea a fost și este mereu combătută, cu atât mai mult noi Românii avem să dăm din mâni și picioare împotriva oricărei rătăcirii, care pe poporul nostru mai slab, l-ar putea ușor urni din tradițiile lui sfinte...

Să fiu bine înțeles. Ceace le este iertat altora, mai tari decât noi, nu ni-se poate îngădui nouă, celor nevoiți a ne ține cu mâinile încleștate de steagul ce ne-a rămas din bătrâni. Cum zic, și la alte popoare; mai accesibile pentru reforme, ideea de a se elibera învățătoria de „povara“ predării religiei a fost și este mereu combătută de oameni mari, de savanți.

Așa de pildă la al șaselea curs ferial ținut la 1909 în Bonn pentru promovarea științelor religioase, învățatul profesor Dr. Sachsse, nu om foarte evlavios, dar cu idei liberale, într'o conferință în stil mare, pledând pentru modernizarea metodelor la predarea religiei, și-a exprimat convingerea că toți învățătorii vor avea cinstea cuvenită, dragoste și mulțumire către persoana Mântuitorului Cristos; foarte puțini vor fi cari nu mai atarnă cu sufletul de biserica lor, lăpădându-se de grija religiei în școală. Ear cel-ce nu mai are nici un Dumnezeu, umblând sub diferite pretexte să scape de predarea religiei, acela da — zice Dr. Sachsse — să fie dispensat... căci, mai ales cel-ce predă religia, numai așa ajunge la rezultat, dacă cu trup cu suflet își acopere prelegerea.

Și dacă în Bonn răsună o asemenea sentință, ce să mai zicem noi în acest colț de țară! Cum să răsturnăm rezonarea unui uriaș al gândirii? Cum? Noi piticii, deprinși a răsturna păreriile altora, nu cu mintea, ci cu umărul?

Bine, vor zice unii și alții, predarea religiei e necesară, dar... să o ia asupra lor preoții, nu învățătorii, așa cum au hotărît mai marii noștri, stăpânii bisericii.

Am zis-o și o zic și de rândul acesta, că da, unde preotul singur reclamnă, dacă are tragere de inimă și

pregătirea trebuitoare pentru a putea preda cu folos religia în școală, acolo învățătorul poate cu sufletul liniștit să o lase în seama preotului. Dar... unde preotul nu poate, absolut nu poate, neștiind, în lipsa cunoștințelor recerute, dincotro să o apuce, în asemenea cazuri tot omul cu mintea la loc vede că învățătorul rămâne obligat, de programul care nu se cuprinde în nici un program, să grijească de predarea religiei, dacă își iubește chemarea, dacă își iubește elevii.

(Urmează)

Starea fondurilor

administrate de biserica gr. or. română din Caransebeș la începutul anului 1918.

3. Fondul școlar:

Consortiul oficianților, Caransebeș, 1896	200'—
Elena Biju, 1913	500'—
Interese capitalizate	300'62
	<u>1.000'62</u>

4. Fondul parastaselor:

Mihailu Armășescu, 1875	400'—
Ioan Stoicoviciu, 1875	400'—
Dimitrie Peța, 1876	400'—
Iconia Pinter, 1877	400'—
Ilca Buru, 1877	400'—
George și Iuliana Săcărtau, 1886	400'—
Seracin, 1891	400'—
Teodor Sărbu, 1893	400'—
Traian Doda, 1897	600'—
Petru și Elisaveta Moșu, 1898	400'—
Ioan Popoviciu - Andrică, 1898	400'—
Nicolae Brancoviciu, 1899	400'—
Damaschin și Coanda Otiman, 1905	400'—
George și Maria Băiaș, 1905	500'—
Ilie Pătrău, 1905	400'—
Ana și Dimitrie Diregătoriu, 1905	400'—
Dimitrie și Ana Păuț, 1911	800'—
Teodor și Maria Rain, 1912	400'—
Maria Lăzăroniu, 1916	400'—
George și Persida Ianculescu, 1917	800'—
Maria Dobren, 1917	400'—
Dimitrie Băiaș, 1917	500'—
	<u>10.000'—</u>

5. Fondul pentru parastase și cripte

Dimitrie Miculescă (intravilanul și casa preșuite cu), 1886	5000'—
Ana și Petru Diregătoriu, 1894	800'—
Elisaveta și Ioan Mărin, 1895	600'—
Terezia Nina Brancoviciu, 1915	3000'—
	<u>9.400'—</u>

6. Fonduri particulare:

Ioan Peța, 1893	3551'85
Petru Moșu, 1894	107'59
Crucea din piața mare, 1905	1810'68
Ioan și Ilincuța Jumanca, 1908/1914	1844'62
Ilie și Maria Curescu, 1911	4795'76
Fondul școlarilor confesionali, 1913	2383'64
Fondul bisericii sf. Ioan, 1913	117'85
Fondul clopotelor	3227'—
	<u>17.838'99</u>
Toate fondurile	<u>53.985'93</u>

Epitropia

ȘTIRI

Personal. Preasfinția Sa episcopul nostru Miron a plecat Vineri dimineața la Budapesta în afaceri de interes public.

† **Maria Cojocariu**, soția preotului nostru Nicolae Cojocariu din Rueni, a reposat. A fost înmormântată în 6 Octomvrie a. c. prin preoții Ioan Jucosu din Zervești, Mihuiți Seracin din Dalci și Patriciu Drăgălina din Borlova. Pariegiricul l-a rostit preotul Ioan Jucosu. Pe reposata o deplâng nemângăiatul soț și 5 orfani.

† **Aurora Elena Dănescu** n. Răbăgia, tinera soție a capelanului George Danescu din Bêrlishte, a adormit în Domnul în 15 Septemvrie a. c. în etate de 21 ani.

Caz de moarte. Dr Ioan Popovici avocat, în numele său, al fiilor săi: Cornel, Romul locotenent c. și r., Teodora, Ioan, Gheorghe și Aurelia, precum și al număroaselor rudenii cu adâncă durere anunță moartea iubitei sale soții, respective mame: *Ana Popovici* născ. Galateo de Gallinari, care după un morb scurt, în anul 47 al vieții și al 29-lea al fericitei sale căsătorii și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, astăzi, Duminică în 16/29 Septemvrie la 7 ore dimineața. Rămășițele pământeste ale scumpei defuncte se vor depune spre vecinică odihnă dela casa mortuară în cimiterul gr. or. din loc, Marți în 18 Sept. a. c. la 4 ore p. m. Orșova, în 16/29 Septemvrie 1918. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată!

Note oficiale

Nr. 5745 B. ex 1918.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că examenul de cvalificațiune preotească se fixează pe 20 Octomvrie a. c. st. vechi.

Deci cei cari doresc să se supună la acest termin examenului de cvalificațiune preotească se provoacă, ca până la 15 Octomvre să-și înainteze Consistorului nostru petițiunile timbrate în regulă și ajustate cu următoarele:

1. Estras de botez
2. Testimoniile anterioare studiilor teologice
3. Absolutor teologic
4. Atestat despre ocupațiunea în timpul dela terminarea studiilor teologice
5. Taxa 40 cor. examenului de cvalificațiune.

Caransebeș în 22 Septemvre 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 5519 B. ex 1918.

Unii preoți s'au adresat deadreptul Excelenței Sale Domnului ministru de culte și de instrucțiunea publică în chestiunea ajutorului pentru haine, de unde apoi petițiunile întrate ni s'au transpus nouă pentru de a se urma în senzul dispozițiunilor luate în această privință.

Onorațiilor preoți li-se atrage deci atențiunea asupra ordinațiunei de aici dtto 19 Iulie a. c. Nr. 4367 B. cu adausul, ca să urmeze în senzul acestei ordinațiuni și să nu se mai adreseze deadreptul Excelenței Sale Domnului ministru de culte și de instrucțiunea publică. Caransebeș în 17 Septemvre 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Publicațiuni.

Nr. 4532 E. ex. 1918.

Consistorul diecezei gr.-or. române a Caransebeșului vinde pe calea ofertelor închise pădurea de pe teritoriul de pe circa 17 jugere de pământ aflător în hotarul comunei Temesliget (Lighed) în ținutul „Ciuma“ afară de cei 100 arbori, pe cari îi va însemna la fața locului preotul gr.-or. român din acea comună.

Ceice doresc să cumpere pădurea, să se adreseze numitului Consistor diecezan, ca să li-se trimită condițiunile de vânzare și cumpărare.

Ofertele închise împreună cu vadiul de 5000 cor. în bani gata depuși pe libel sau în hârtii de valoare acceptabile au să între la Consistorul diecezan din Caransebeș până inclusive 21 Octomvrie st. n. 1918.

Consistorul eparhial își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor, a accepta oricare ofert fără considerare la suma oferită respective a respinge eventual toate ofertele pe cari le va afla necorespunzătoare.

Caransebeș, în 23 Septemvrie 1918.

Dr. E. Miron Cristea m. p.
episcop.

Vila Doboșan din Băile Erculane se dă în arendă pe anul 1919. *Ofertele închise* au să se înainteze Consistorului diecezan din Caransebeș până inclusive 21 Octomvrie st. n. 1918.

Se observă, că Consistorul și-a rezervat dreptul a decide liber asupra ofertelor și a respinge orișicare ofert necorespunzător, fără nici o motivare.

Caransebeș, în 7/20 Septemvrie 1918.

Dr. E. Miron Cristea m. p.
episcop.

Concurs

La tipografia și librăria diecezană din Karánsebes (Caransebeș) e de ocupat momentan postul de:

contabil (contabilă).

Petițiile să se înainteze până la **2/15 Noemvrie** 1918 Consistorului diecezan gr.-or. român din Caransebeș, fiind provăzute cu următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Testimoniul de maturitate despre absolvarea studiilor comerciale și
3. Eventuale atestate de serviciu.

De la reflectanți se recere, ca să aibă praxă în cele comerciale și capabilitatea de a compune bilanțul. Leafa se va statori prin acord special. Contabilul ales, întru cât va dovedi destoinicie și independență în toate ramurile de comerț va fi denumit, eventual, și de:

3-1

Conducător al stabilimentului.

Bibliografie

De Iuliu Vuia să află la Librăria Diecezană din Caransebeș următoarele manuale pentru cursul primar, cari au obținut aprobarea ministerială, a Ven. Conzistor caransebeșan, aradan și orădan:

1. Abcdar ilustrat. Ed. XI 1917. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 152751/1912.
2. Instrucția metodei sunetelor vii. Ed. II 1913. Prețul 80 fil.
3. Carte de cetire cl. II. Ed. VI 1912. Prețul 50 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 104220/1912.
4. Carte de cetire cl. III. Ed. VII 1913. Prețul 60 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 131332/1912.
5. Carte de cetire cl. IV. Ed. VII 1912. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 127381/1912.
6. Carte de cetire cl. V și VI. Ed. IV 1912. Prețul 1 cor. 40 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 100967/1912.
7. Curs practic de limba română. Ed. IX. 1913. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 79642/1913.
8. Curs practic pentru învățarea limbii maghiare. cl. I, II, și III. Ed. XI. 1915. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 69480/1915.
9. Curs practic pentru învățarea limbii maghiare cl. IV, V și VI. Ed. IX 1916. Prețul 90 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 74596/1916 VII b.
10. Elemente de geografie și constituție. Ed. VIII 1912. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. minist. Nr. 97819/1912.
11. Curs practic de aritmetică pentru cl. 2, 3, și 4, Ed. VIII 1914. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 74731/1914.
12. Curs practic de aritmetică și geometrie cl. 5 și 6. Ed. V îndreptată 1912. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 104755/1913.
13. Curs practic de fizică și chimie. Ed. V 1913. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 108725/1913.
14. Curs practic de istoria naturală. Ed. II 1913. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. minist. Nr. 104754/1913.
15. Istoria Ungariei. Ed. I 1913. Prețul 50 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 128134/1913.
16. Curs practic de economie rațională. Ed. II 1911. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 4098/1912.
17. Carte de învățătură pentru cursurile de repetiție economice. Prețul 1 cor. 20 fil. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 4140/1903.

Aceste manuale au fost găsite de recenziiunle ministeriale ca cele mai bune manuale de școală, deoarece au fost cualificate ca cele mai reușite lucrări didactice, atât în ce privește nivelul cultural-literar cât și din punctul de vedere al metoadelor, cari sânt cele mai pedagogice.